

Sygn. akt V ACa 530/17

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Edyta Jefimko

Sędziowie: SA Przemysław Kurzawa

SA Aleksandra Kempczyńska (spr.)

Protokolant: Aleksandra Napiórkowska

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu (...) z siedzibą we W.

przeciwko D. M. i A. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 30 września 2016 r., sygn. akt II C 1179/15

**I. oddala apelację;**

**II. zasądza od (...) Funduszu (...) z siedzibą we W. na rzecz D. M. i A. M. kwotę 8100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Aleksandra Kempczyńska Edyta Jefimko Przemysław Kurzawa

**Sygn. akt V ACa 530/17**

## UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 września 2015 roku (...) Fundusz (...) z siedzibą we W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od D. M. i A. M. solidarnie kwoty 393.447,06 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew D. M. i A. M. wnieśli o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów procesu. Pozwani zakwestionowali skuteczność umowy sprzedaży wierzytelności, a nadto wskazali, że w ich ocenie powód nie wykazał zasadności dochodzonego roszczenia oraz podnieśli zarzut przedawnienia roszczeń powoda.

Ustosunkowując się do odpowiedzi na pozew, powód zaprzeczył wszystkim twierdzeniom i zarzutom pozwanych i podtrzymał żądanie pozwu.

Wyrokiem z dnia 30 września 2016 r. Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie:

1. oddalił powództwo;
2. zasądził od powoda (...) Fundusz (...) z siedzibą we W. na rzecz pozwanych D. M. i A. M. kwoty po 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i ich ocena prawna:

W dniu 19 października 2010 roku D. M. i A. M. zawarli z (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. umowę pożyczki hipotecznej – (...). Zgodnie z umową bank udzielił im pożyczki w wysokości 408.474,38 złotych, przeznaczonej na spłatę zobowiązań kredytowych w Banku (...) S.A. i inne cele, szczegółowo określone w umowie, pozwani zobowiązali się zwrócić pożyczkę w 96 miesięcznych ratach o równej wysokości. Jednym z zabezpieczeń spłaty pożyczki było oświadczenie o poddaniu się egzekucji, w którym D. M. i A. M. wskazali, iż na wypadek niespłacenia w terminie wszelkich należności przysługujących pożyczkobiorcy poddają się egzekucji prowadzonej według przepisów kodeksu postępowania cywilnego, upoważniając (...) Bank S.A. do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 816.948,76 złotych i wystąpienia o nadanie mu klauzuli wykonalności do dnia 31 października 2021 roku.

Strony umowy pożyczki ustaliły, iż może ona zostać wypowiedziana z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia w wypadku niewykonania lub nieterminowego regulowania przez pożyczkodawcę zobowiązań wobec banku, w szczególności zalegania w całości lub w części z zapłatą dwóch rat pożyczki. Po upływie okresu wypowiedzenia umowy niespłacona kwota pożyczki stać się miała zadłużeniem przeterminowanym, a pozwani zobowiązali się do uiszczania odsetek za opóźnienie w jej spłacie w wysokości czterokrotności oprocentowania kredytu lombardowego.

Umowa pożyczki została zmieniona aneksem z dnia 13 stycznia 2011 roku podnoszącym marżę banku oraz oprocentowanie udzielonej pożyczki.

W dniu 27 czerwca 2012 roku (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) przeciwko D. M. i A. M., stwierdzając iż z tytułu umowy pożyczki hipotecznej z dnia 19 października 2010 roku pozwani na dzień wystawienia tytułu są dłużnikami banku co do kwoty 467.985,86 zł, w tym kwoty 437.377,43 zł z tytułu niespłaconej pożyczki, kwoty 30.351,77 zł z tytułu odsetek za opóźnienie w wysokości 25 % naliczonych w okresie od 1 lipca 2011 roku do 27 czerwca 2012 roku od kwoty niespłaconego kapitału pożyczki i kwoty 256,66 zł z tytułu opłat i prowizji.

Postanowieniem referendarza sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie z dnia 16 lipca 2012 roku w sprawie o sygnaturze akt I Co 1736/12 w/w tytułowi egzekucyjnemu nadana została klauzula wykonalności, z ograniczeniem odpowiedzialności D. M. i A. M. do kwoty 816.948,76 złotych.

W dniu 30 października 2012 roku (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko D. i A. M., domagając się wyegzekwowania należności stwierdzonych bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...).

Pismem z dnia 27 marca 2015 roku (...) Bank S.A. w W. poinformował komornika, iż egzekwowana wierzytelność na podstawie umowy cesji została przeniesiona na rzecz (...) Funduszu (...) i wniósł o umorzenie na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. postępowania egzekucyjnego.

Postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2015 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie K. P. umorzył w/w postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela.

Umowa sprzedaży wierzytelności między (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. a (...) Fundusz (...) z siedzibą we W. zawarta została w dniu 31 marca 2014 roku, a następnie aneksowana w dniu 22 kwietnia 2014 roku. Na jej podstawie

powodowy fundusz nabył m.in. wierzytelność przysługującą (...) Bank S.A. wobec D. M. z tytułu umowy nr (...) z dnia 21 października 2010 roku wraz z zabezpieczeniami, oznaczając ją jako umowę o kredyt.

Pismami z dnia 1 września 2015 roku (...) Fundusz (...) z siedzibą we W. zawiadomił D. i A. M. o przelewie wierzytelności, wzywając do spłaty zadłużenia w kwocie 391.682,13 zł do dnia 8 września 2015 roku.

W ocenie Sądu powództwo okazało się nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności Sąd wskazał, iż trafny okazał się podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia roszczenia powoda.

Stosownie do treści art. 117 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne (§ 2). Zgodnie zaś z treścią art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie (art. 120 § 1 k.c.). Natomiast art. 123 § 1 pkt 1 k.c. stanowi, że bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Po przerwaniu każdym zaś przerwaniu przedawnienie biegnie na nowo, o czym stanowi treść art. 124 § 1 k.c.

Roszczenia powoda, jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, przedawniają się z upływem trzech lat. Pozwani D. M. i A. M. zawarli z (...) Bank S.A. w W. umowę pożyczki hipotecznej w dniu 19 października 2010 roku, przy czym z treści bankowego tytułu egzekucyjnego wynika, iż wierzytelność o zwrot pożyczki stała się wymagalna z dniem 1 lipca 2011 roku (od tego bowiem dnia bank naliczał odsetki od tzw. należności przeterminowanych w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego). Przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło z chwilą złożenia wniosku o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) klauzuli wykonalności, przy czym termin ten rozpoczął bieg na nowo z chwilą wydania przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności w dniu 16 lipca 2012 roku. W okresie między 16 lipca 2012 roku a 16 lipca 2015 roku nie zostały natomiast podjęte żadne czynności, skutkujące przerwaniem biegu przedawnienia. W szczególności bieg terminu przedawnienia nie został przerwany na skutek złożenia przez (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosku o wszczęcie egzekucji przeciwko pozwany, ponieważ postępowanie egzekucyjne zostało w dniu 7 kwietnia 2015 roku umorzone na wniosek (...) Bank S.A. Sąd poparł pogląd, wyrażony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, iż umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek banku, prowadzącego egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności, niweczy skutki przerwy biegu przedawnienia spowodowane złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji (zob. uchwała SN z dnia 19 lutego 2015 roku, sygn. akt III CZP 103/14, Lex nr 1643191) oraz iż wniosek o wszczęcie egzekucji nie przerywa biegu przedawnienia, jeżeli komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela, który w toku tej egzekucji dokonał przelewu egzekwowanej wierzytelności (zob. wyrok SN z dnia 19 listopada 2014 roku, sygn. akt II CSK 196/14, OSNC 2015, nr 12, poz. 145). Dodatkowo zdaniem Sądu czynność wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez bank wywołuje materialnoprawny skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia jedynie w stosunku do wierzyciela objętego bankowym tytułem wykonawczym, natomiast nabywca wierzytelności nie będący bankiem nie może się powołać na przerwę biegu przedawnienia wywołaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela, będącego bankiem. Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób niż w nim wskazane, za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela – banku, prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia, dotyczą wyłącznie

tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem (zob. uchwała SN z dnia 29 czerwca 2016 roku, sygn. akt III CZP 29/16, LEX nr 2067028). Oznacza to, iż powodowy fundusz wniósł pozew w niniejszej sprawie ponad dwa miesiące po upływie terminu przedawnienia roszczenia, stąd podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia roszczenia był w ocenie Sądu skuteczny i powodował oddalenie powództwa, stosownie do art. 117 k.c.

Uzupełniając Sąd wskazał, iż roszczenie powoda nie zostało udowodnione co do wysokości, gdyż powód nie przedłożył dokumentów księgowych, wykazujących tę okoliczność, w szczególności w jaki sposób zarachowana została kwota 398.658,72 zł, wyegzekwowana od pozwanych w toku postępowania egzekucyjnego Km 8666/12 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie K. P. (k. 188 - 200 dołączonych akt) ani nie wnioskował o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Nie została również wykazana wysokość wierzytelności, przysługującej pierwotnemu wierzycielowi, a była ona kwestionowana przez pozwanych. Sąd wskazał, że - wbrew twierdzeniom strony powodowej - wyciągom z ksiąg rachunkowych banku i funduszu sekurytyzacyjnego nie przysługuje status dokumentu urzędowego, co wynika odpowiednio z art. 194 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz art. 95 ust. 1a ustawy Prawo bankowe. Wyciągi te mają status jedynie dokumentów prywatnych, a więc ich moc dowodowa wyraża się w tym, że zawarte w nich oświadczenie pochodzi od osoby, która złożyła podpis na dokumencie. Dokument prywatny nie jest więc dowodem rzeczywistego stanu rzeczy (zob. wyrok SN z dnia 25 września 1985 r., sygn. akt IV PR 200/85, OSNC 1986, nr 5, poz. 84), co oznacza, iż przedstawienie wyciągu z ksiąg rachunkowych nie zwalniało powoda od obowiązku udowodnienia, że zbywca wierzytelności rzeczywiście nią dysponował. Powód nie udowodnił również skuteczności cesji wierzytelności, poprzestając na przedłożeniu do akt uwierzytelnionego odpisu umowy zbiorczej sprzedaży wierzytelności i stanowiącego załącznik do aneksu do umowy wykazu sprzedawanych wierzytelności (k. 107 - 109). Sąd zauważył, iż wykaz ten nie ma statusu dokumentu, gdyż nie został podpisany, a ponadto nie wskazuje on jako dłużnika pozwanej A. M. i odnosi się do umowy kredytu, nie zaś do zawartej przez oboje pozwanych umowy pożyczki (poz. 285 wykazu na k. 109).

Z tych wszystkich przyczyn powództwo zostało oddalone jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą, zgodnie z którą strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie powództwo zostało w całości oddalone, wobec czego Sąd zasądził zwrot kosztów postępowania w kwotach po 3.617 złotych na rzecz pozwanych D. i A. M., których reprezentował jeden pełnomocnik. Na poniesione przez pozwanych koszty postępowania składały się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 7.200 zł, określone zgodnie z § 2 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód, zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie:

1) przepisów prawa procesowego, które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy:

a. art. 233 § 1 k.p.c. - poprzez:

i. brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, skutkującego uznaniem, że strona powodowa nie wykazała zasadności swoich roszczeń co do wysokości;

ii. sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania przyjęcie, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza zasadności roszczeń strony powodowej przynajmniej w części;

(...). brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału oraz poczynienie ustaleń w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, skutkujące uznaniem, że strona powodowa nie wykazała skuteczności nabycia wierzytelności względem pozwanych;

iv. pominięcie okoliczności, iż dochodzona pozwem należność została zabezpieczona poprzez ustanowienie hipoteki umownej zwykłej na kwotę 408.474,38 zł oraz hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 285.932,07 zł na nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie XV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...);

b. art. 203 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - poprzez ich zastosowanie i przyjęcie, że złożenie wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego zniweczyło skutki złożenia wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w zakresie przerwania biegu przedawnienia;

2) przepisów prawa materialnego:

a. art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c. - poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że aktualny wierzyciel - strona powodowa, po cesji wierzytelności, nie może powołać się na czynności przerywające bieg przedawnienia, podejmowane przez poprzedniego wierzyciela;

b. art. 117 § 2 k.c. - poprzez jego zastosowanie i uznanie, że roszczenia strony powodowej są przedawnione i pozwani mogą skutecznie uchylić się od ich zaspokojenia;

c. art. 77 i art. 104 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 lutego 2011 r. - poprzez ich niezastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy i przyjęcie, że podniesiony zarzut przedawnienia jest skuteczny co do całości roszczeń strony powodowej;

d. art. 71 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 lutego 2011 r. poprzez jego niezastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy i pominięcie, że domniemanie wynikające z wpisu hipoteki zwykłej obejmuje, w zakresie odpowiedzialności z obciążonej nieruchomości, także wierzytelność zabezpieczoną hipoteką;

e. art. 79 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. ustawy o księgach wieczystych i hipotece - poprzez ich niezastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy, pomimo że strona powodowa została wpisana do księgi wieczystej jako wierzyciel hipoteczny.

W oparciu o wyżej sformułowane zarzuty powód wniósł o:

1) zmianę wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie poprzez:

a. zasądzenie na rzecz strony powodowej od pozwanych solidarnie kwoty 393.447,06 zł z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

b. zasądzenie na rzecz strony powodowej od pozwanych zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa;

2) zasądzenie na rzecz strony powodowej od pozwanych zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem apelacji, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Ewentualnie, z ostrożności procesowej, powód wniósł o:

1) zmianę wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie poprzez:

a. zasądzenie na rzecz strony powodowej od pozwanego ad. 1 D. M. kwoty 393.447,06 zł z dalszymi odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności pozwanego ad. 1 do nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie XV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...);

b. zasądzenie na rzecz strony powodowej od pozwanego ad. 1 D. M. zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa;

c. orzeczenie o wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania między stroną powodową a pozwaną ad. 2 A. M.;

2) zasądzenie na rzecz strony powodowej od pozwanego ad. 1 D. M. zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem apelacji, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych;

3) orzeczenie o wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania apelacyjnego między stroną powodową a pozwaną ad. 2 A. M..

Ewentualnie, na podstawie art. 386 § 4 w zw. z art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c., powód wniósł o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja strony powodowej nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny aprobuje i uznaje za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, a także podziela rozważania prawne Sądu Okręgowego.

W pierwszej kolejności rozważone zostaną zarzuty naruszenia prawa procesowego, gdyż ewentualne uchybienia w tym zakresie mogą się przełożyć na prawidłowość ustaleń faktycznych, będących podstawą orzekania o żądaniu pozwu, a nadto ocena trafności zastosowania prawa materialnego i jego wykładni jest możliwa wtedy, gdy stan faktyczny został prawidłowo ustalony. Wskazać przy tym jednak należy, że wszystkie wywiedzione w apelacji zarzuty koncentrują się głównie na niezasadnym w ocenie skarżącego przyjęciu przez Sąd pierwszej instancji przedawnienia dochodzonego roszczenia, jak również nieorzeczeniu o drugim żądaniu, które skarżący rzekomo wywodził z przedstawionej przez siebie podstawy faktycznej.

Niezasadny jest zarzut naruszenia prawa procesowego - art. 233 k.p.c., którego powód upatruje m.in. w pominięciu przy rozpoznawaniu zarzutu przedawnienia roszczenia okoliczności pozostawania przez pozwanego dłużnikiem rzeczowym powoda, która to okoliczność wynikała z treści uzasadnienia pozwu, zawiadomienia o ujawnieniu zmiany wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej oraz odpisu z ksiąg wieczystych, mającego walor dokumentu urzędowego, a tym samym pominięciu przy rozpoznawaniu zarzutu przedawnienia roszczenia okoliczności, iż dochodzona pozwem należność została zabezpieczona poprzez ustanowienie hipoteki umownej zwykłej na kwotę 408.474,38 zł oraz hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 285.932,07 zł na nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie XV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...).

Zaznaczyć należy, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Jak trafnie przyjmuje się przy tym w orzecznictwie sądowym, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. akt II CKN 817/00, LEX nr 56906). Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (por. Sąd Najwyższy min. w

orzeczeniach z dnia: 23 stycznia 2001 r., sygn. akt IV CKN 970/00, LEX nr 52753, 12 kwietnia 2001 r., sygn. akt II CKN 588/99, LEX nr 52347, 10 stycznia 2002 r., sygn. akt II CKN 572/99, LEX nr 53136).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie można czynić zarzutów błędnej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów poprzez nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy dokumentów, wskazujących na obciążenie nieruchomości pozwanych hipoteką, a tym samym uzasadniających kwalifikacje okoliczności faktycznych, które wskazywały, iż powód dochodzi roszczenia nie tylko od pozwanych jako dłużników osobistych, ale i rzeczowych. Wywiedziony zarzut nie potwierdza błędnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Argumentacja na poparcie powyższego twierdzenia de facto dowodzi, iż skarżący podważa przede wszystkim brak orzeczenia o całości żądania wywiedzionego w pozwie. Jednak i z tym zarzutem nie można się zgodzić. Zgodnie bowiem z art. 321 § 1 k.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. W orzecznictwie i literaturze wskazuje się, że przepis ten daje wyraz tradycyjnej zasadzie wyrokowania, statuującej zakaz orzekania ponad żądanie, a także zasadzie dyspozycyjności, która przejawia się w tym, że sąd jest związany granicami żądania powództwa i nie może w tym wypadku dysponować przedmiotem procesu przez określenie jego granic niezależnie od zakresu żądania ochrony przez powoda. Zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c. sąd ma obowiązek orzec bądź to negatywnie, bądź to pozytywnie o całym przedmiocie sporu (żądania). Samo pojęcie żądania określa art. 187 § 1 k.p.c., stanowiąc, że pozw powinien m.in. zawierać dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie. Sąd powinien dbać o prawidłowe sformułowanie żądania pozwu, aby wiadomym był zakres rozpoznania i orzekania w sprawie. Nie budzi wątpliwości wyrażony w art. 321 § 1 k.p.c. zakaz orzekania ponad żądanie. Wprawdzie zgodnie przyjmuje się, że granice żądania określa m.in. wysokość dochodzonych roszczeń, co oznacza, że sąd nie może zasądzić ponad żądanie, a więc uwzględnić roszczenie w większej wysokości niż żądał powód, również wtedy, gdy z okoliczności sprawy wynika bez wątpienia, że powodowi przysługuje świadczenie w większym rozmiarze. Przepis art. 321 § 1 k.p.c., określając granice wyrokowania, wskazuje jednak także, że nie można wyrokować co do rzeczy, która nie była przedmiotem żądania. Żądanie powództwa określa więc nie tylko jego przedmiot, lecz również jego podstawa faktyczna. Zasądzenie sumy pieniężnej, która wprawdzie mieści się w granicach kwotowych powództwa, lecz z innej podstawy faktycznej, stanowi orzeczenie ponad żądanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1949 r. sygn. akt Wa.C. 163/49, opubl. (...) 1950, Nr 3, poz. 61). Wyrok uwzględniający powództwo na zasadzie faktycznej, na której powód ani w pozwie, ani w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie opierał powództwa, stanowi zasądzenie ponad żądanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r., sygn. akt II CSK 344/07, LEX nr 388844).

Mając na uwadze powyższe, biorąc pod uwagę przede wszystkim treść pozwu, podkreślić należy, że powód nie wskazywał w treści pozwu, że wywodzi swoje roszczenie z tytułu zabezpieczenia wierzytelności hipotekami umownymi. W pozwie skarżący nie powołał się na fakt, że pozwany jest dłużnikiem rzeczowym, a z jego uzasadnienia wynika jedynie i jednoznacznie, że żądanie wydania nakazu zapłaty opiera na podstawie cesji umowy pożyczki hipotecznej i wystawionego przez poprzednika bankowego tytułu egzekucyjnego (k. 40). Sama okoliczność, iż powód wytaczając powództwo podał, że dochodzona wierzytelność jest zabezpieczona hipotekami na nieruchomości należącej do pozwanego, nie oznacza samo przez się, że roszczenie przez skarżącego wywodzone jest właśnie z tego tytułu. W samym pozwie brak jest jakichkolwiek żądań opartych na fakcie ustanowienia hipotek na nieruchomości pozwanego. W piśmie procesowym z dnia 20 kwietnia 2016 r., stanowiącym replikę na odpowiedź na pozw i podniesiony w niej zarzut przedawnienia roszczenia, strona powodowa powołała się na zabezpieczenie hipoteczne wyłącznie w kontekście zarzutu niewykazania wysokości roszczenia. Dostrzec przy tym należy już jedynie marginalnie, że żądanie oparte na fakcie ustanowienia hipoteki winno być nie tylko inaczej sprecyzowane, ale i ograniczone wyłącznie do wysokości kwot objętych zabezpieczeniem i do osoby pozwanego, który jest wyłącznym właścicielem nieruchomości. Sformułowanie takiego roszczenia w apelacji nie może zostać uwzględnione z uwagi na treść art. 383 k.p.c. i wobec braku spełnienia zasadniczego elementu hipotezy powołanej normy prawnej, tj. zmiany okoliczności, która uzasadniałaby żądanie zamiast pierwotnego przedmiotu sporu - jego wartości lub innego przedmiotu, skoro bowiem - jak wyżej wskazano - powód nie powołał w treści pozwu jako podstawy faktycznej żądania z tytułu odpowiedzialności rzeczowej pozwanego.

Powyższe pozwala na stwierdzenie, że Sąd pierwszej instancji prowadził postępowanie dowodowe z poszanowaniem opisanych w art. 233 k.p.c. reguł oceny dowodów, a zarzuty powoda nie zdołały tej oceny skutecznie podważyć.

Przechodząc do wywiedzionych zarzutów - naruszenia prawa materialnego art. 117 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 2 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c., jak już wyżej wskazano, brak było podstaw do podzielenia zarzutu skarżącego, iż w sprawie nie doszło do przedawnienia roszczenia strony powodowej.

Rację ma Sąd Okręgowy, że zarówno złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego przerywa na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń. Zasadność takiego stanowiska nie jest kwestionowana w judykaturze (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03, OSNC 2005/4/58 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., IV CSK 156/11, Lex nr 1111012, z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11, OSP 2014/6/60, z dnia 17 grudnia 2004 r., II CK 276/04, Lex nr 284135, z dnia 22 stycznia 2008 r., V CSK 386/07, Lex nr 361473 i z dnia 4 października 2012 r., I CSK 90/12, Lex nr 1250551).

Nie budzi również wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że skutki przerwy biegu przedawnienia wywołanej przez zbywcę wierzytelności odnoszą się co do zasady także do cesjonariusza. Nabywa on wierzytelność w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona zbywcy, także pod względem „stanu” jej przedawnienia. W konsekwencji, jeżeli bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu, cesjonariusz - wstępując w tę samą sytuację, w której w chwili zbycia wierzytelności pozostawał cedent - zostaje objęty skutkami tej przerwy. Innymi słowy, zgodnie z ogólnym założeniem, fakt zbycia wierzytelności pozostaje z zasady bez wpływu na bieg terminów przedawnienia oraz skutki zdarzeń kształtujących ten bieg, które nastąpiły przed dokonaniem cesji.

Natomiast reguły te nie mają zastosowania do przerwy biegu przedawnienia, która została spowodowana dochodzeniem roszczenia na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego. Sąd Apelacyjny podziela utrwalone już stanowisko orzecznictwa, że nabywca wierzytelności bankowej, nie będący bankiem, nie może powoływać się wobec dłużnika na przerwę biegu przedawnienia, spowodowaną wszczęciem przez bank postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, OSNC 2015/12/145, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, OSNC 2017/5/55 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2016 r., III CZP 60/16, LEX nr 2152395). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Przy czym istotnym jest to, że przerwa biegu przedawnienia została spowodowana czynnością banku zmierzającą do egzekwowania roszczenia, podczas gdy nabywcy, który bankiem nie jest, miałyby służyć do jego dochodzenia. Nabywca wierzytelności nabywa zaś wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy, wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi bowiem do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego, jako czynności wierzyciela - banku, prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela, a nie dotyczą nabywcy, który bankiem nie jest.

Skoro zatem sporna wierzytelność była wymagalna już w dniu wydania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu - w dniu 16 lipca 2012 r. - a powód nie może skutecznie powoływać się w sporze z pozwanymi na przerwanie biegu przedawnienia z uwagi na podjęte przez bank w oparciu o ten tytuł czynności egzekucyjne, zgłoszone przez powoda roszczenie o zapłatę tej wierzytelności uległo przedawnieniu z dniem 16 lipca 2015 r., zgodnie z art. 118 zd. 3 k.c. Przedawnienie roszczenia z umowy o kredyt na cele mieszkaniowe wynosi bowiem 3 lata, jako roszczenia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej.



Mając na uwadze, że brak było podstaw do uwzględnienia wyżej wskazanych zarzutów w zakresie odpowiedzialności rzeczowej dłużników zarzuty naruszenia art. 77, 104, 71 oraz 79 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece uznać należy za bezprzedmiotowe.

Z tych wszystkich względów apelacja strony powodowej jako niezasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1-3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 ust. 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 8.100 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Aleksandra Kempczyńska Edyta Jefimko Przemysław Kurzawa